

„Pagalba meškinui“ – skaitymą visiems vaikams atverianti knyga

Tomas Pauliuščenka,
Robertas Gedrimas

Vilniaus knygų mugėje pristatytas išskirtinis Povilo Višinskio bibliotekos leidinys – grožinių istorijų rinkinys „Pagalba meškinui ir kitos istorijos“¹. Tai pirmas Lietuvoje ir vienas pirmųjų Europoje leidinių, skirtų specialiai sensoriniams skaitymams. Vos pasirodęs leidinys sulaukė dėmesio bei įvertinimų – Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Vaikų ir jaunimo literatūros centro specialistai paskelbė jį mėnesio knyga.

Spausdintinis knygos variantas išleistas keturiomis kalbomis: slovenų, ukrainiečių, portugalų ir lietuvių. Leidinio dizainerė Vaiva Kovieraitė-Trumpe. 📷 Ieva Frišmantė

P. Višinskio bibliotekai vykdant tarptautinį projektą išleista knyga atspindi siekį kurti įtraukią ir visiems prieinamą skaitymo kultūrą, taip pat kitokį požiūrį į vaikų literatūrą. Knygoje pateikiamos istorijos sukurtos taip, kad jas būtų galima patirti ne tik skaitant tekstą, bet ir pasitelkiant įvairius pojūčius: girdėjimą, lytėjimą, uoslę, taip pat judesį.

Taip skaitymas tampa multisensorine patirtimi, leidžiančia vaikams į istoriją įsitraukti įvairiais būdais. Tokia forma ypač svarbi vaikams, kurie pasaulį patiria kitaip – savitu tempu ir kitokiomis patirtimis.

¹ *Pagalba meškinui ir kitos istorijos* / sudarytoja Urtė Šulskienė, iš portugalų ir ukrainiečių k. vertė Germantas Barkauskis, iš slovenų k. vertė Gabija Kiaušaitė. Šiauliai: Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešoji biblioteka, 2025. 191, [1] p.; ilustr.

Knyga, gimusi iš įtraukties idėjos

Bibliotekos jau ne vienus metus aktyviai dirba įtraukties srityje ir stengiasi teikti paslaugas, pritaikytas visiems skaitytojams. P. Višinskio bibliotekos kultūros projektų vadovės Urtės Šulskienės teigimu, būtent šis siekis paskatino naujo leidinio idėją. „Bibliotekose vis dažniau rengiamos sensorinių skaitymų programos, tačiau praktika parodė, kad rasti tekstų, tinkamų tokiems skaitymams, nėra paprasta. Dauguma knygų nėra kuriamos galvojant apie tokį skaitymo būdą, todėl bibliotekininkams tenka patiems pritaikyti tekstus, ieškoti kitų kūrybinių sprendimų. Tad kilo mintis sukurti istorijas, kurios nuo pat pradžių būtų rašomos galvojant apie jų pritaikymą sensoriniams skaitymams“, – pasakojo projekto vadovė.

Ši idėja netrukus peržengė vienos bibliotekos ribas ir tapo tarptautiniu projektu „Išlaisvinti herojai: sensorinių skaitymų programos įgyvendinimas Europos viešosiose bibliotekose“ (angl. *Heroes Unleashed: Implementing a Sensory Reading Program in European Public Libraries*; HERUN), subūrusiu partnerius iš Mariboro viešosios bibliotekos (Slovėnija), Porto savivaldybės viešosios bibliotekos (Portugalija) ir Lvivo regiono Romano Ivanyčuko jaunimo bibliotekos (Ukraina).

Taigi leidinį kūrė menininkai iš minėtų šalių ir Lietuvos. Kiekvieną istoriją kūrė skirtingų šalių rašytojas ir dailininkas, todėl knygą galima vadinti tarpkultūrinio dialogo išraiška. Rašytojo ir iliustruotojo bendradarbiavimas dažnai prasidėdavo nuotoliniuose susitikimuose. Būtent toks spontaniškas kūrybinis derinys leido atsirasti netikėtiems meniniams sprendimams ir naujoms kūrybinėms pažintims.

